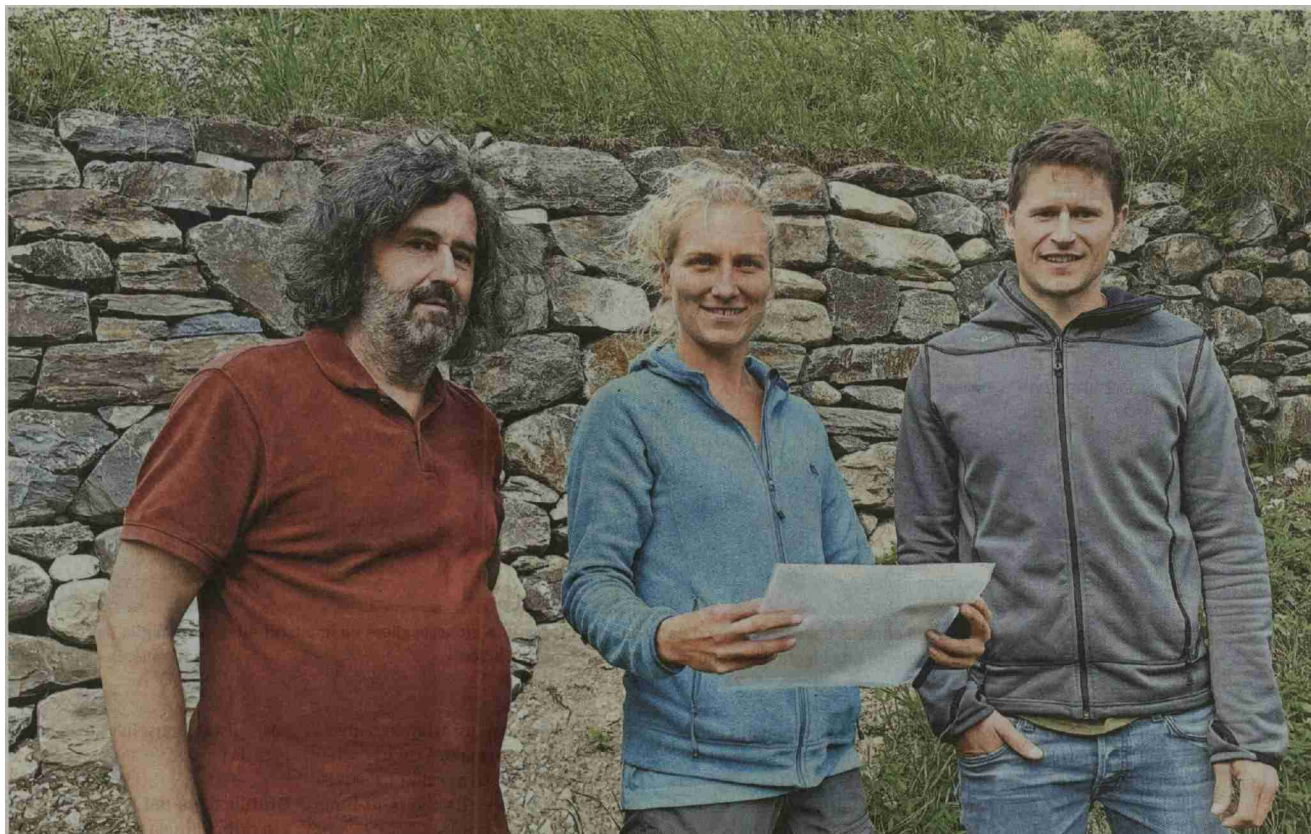

Tant spazi vital sco eir elemaint da la cuntrada

Johannes Florin, Lisa Zimmermann e Nicolas Ilg (da schnestra) davant il mür sech a Cha Noschas chi'd es gnü renovà.

fotografia: Angelika Abderhalden

La cuntrada cultivada in Engiadina Bassa es gnüda terrassada cun agüd da mürs sechs. La Pro Terra Engiadina s'ingascha daspö l'on 2001 pel mantegniment da quels mürs.

«Mürs sechs spordschan ün spazi vital important a bleras bes-chas e plantas», declera la biologa Angelika Abderhalden chi maina la gestiun da la fundaziun Pro Terra Engiadina (PTE). Ch'implü dettan quists mürs fuorma a la cuntrada cultivada in Engiadina Bas-

sa: «Uschea sun ils mürs sechs eir elemaints importants da la cuntrada.» Per quistas duos radschuns s'ingascha la PTE daspö vainch ons pel mantegniment dals mürs sechs, tuot tenor eir pella refacziun da quels. «Minch'on pudaina refar var 200 meters quadrats surfatscha da mürs sechs», infuorma ella.

Cul Chantun ed instituziuns

La PTE fa minch'on dumondas da sustegn pro l'Uffizi chantunal per natüra ed ambiaint, pro'l Fond Cuntrada Svizra e per part pro la Fundaziun svizra pella protecziun da la cuntrada. «I's tratta da sustegn finanziel, ma eir da l'intermediaziun da perits per mürs sechs», explicha

Angelika Abderhalden. Quels muossan co chi's mantegna o refa mürs sechs dad üna vart als homens da la SUS (Stiftung Umwelteinsatz Schweiz) chi praistan servezzan civil. «Da tschella vart vaina eir voluntaris chi vegnan a güdar in connex culla «Ferienarbeitswoche» cha la Pro Natura organisascha insembel culla SUS.» Ils cumüns sustegnan la lavur organisada da la PTE cun aignas prestaziuns: cun metter a disposiziun maschinas, il sustegn da lavuraints cumünals o forsa eir

cun procurar per pussibilitats da pernottar pels homens dal SUS.

Da Zernez fin Martina

Ingon han cumanzà las lavuors a favur da mürs sechs a Zernez: Ils homens da la SUS han miss ad ir ün mür sech chi'd es in vicinanza d'üna senda istorica. Tenor l'Inventar federal da las vias istoricas IVS es quai üna «via cun substanza»: Il medem vala pella senda istorica chi passa a Cha Noschas sur il cumün da Martina: «A Cha Noschas as chattan restanzas d'ün vegl cumün», disch la manadra da gestiun da la PTE, «in quist lö istoric, forsa eir preistoric, chi sa?, esa previs da realisar lavuors da mantegniment in plüssas etappas.» Avant co tour suot ögl las restanzas da müraglia han ils homens da la SUS renovà ingon il mür sech lung la senda istorica. La secong'etappa a Cha Noschas gnarà realisada quist on chi vain. Culla coordinaziun da la PTE sun gnüts renovats e mantgnüts ingon eir mürs sechs a Strada lung la Senda dal magliavirüclas ed in Val S-charl. Flurin Andry/fmr

«Render visibels ils stizis dal passà»

La Fundaziun Medias Rumantschas (FMR) ha gnü l'ocasiun da discuorrer cun trais partenaris da la Pro Terra Engiadina (PTE) in connex culs mürs sechs: Nicolas Ilg da la SUS (Stiftung Umwelteinsatz Schweiz) ha dit cha la sanaziun da mürs sechs in Engiadina Bassa saja üna fich bella lavur eir pels homens chi praistan servezzan civil: «Els imprendan üna lavur fich veglia chi'd es preziosa per l'aspet, ma eir pella biodiversità da la regiun.» Lisa Zimmermann es per l'uffizi chantu-

nal per ambiaint e natüra l'incumbenzada per mürs sechs: «L'uffizi tscherna d'utuon ils progets ch'el sustegna i'l prossem on, ed i fa plaschair da verer il resultat da las lavuors, sco per exaimpel a Cha Noschas.» Chi til saja adüna darcheu gnü dit chi füss da far alch per mantegner quista veglia colonia sur Martina, ha dit Johannes Florin da la Chüra da monumaints chantunala, «quai pudaina uossa far in etappas, cul böt da render legibla l'istorgia da Cha Noschas.» (fmr/fa)